

Cyclus “Helder zien”

Kees van der Zwaard
Elise Woertman

1 december 2024 – 5 januari 2025
Advent- en Kerstperiode

Inleiding

Met de binnen- en buitenkring van de liturgiecommissie hebben we het verkend wat ‘advent’ voor ons betekent. Dat leverde veel betekenisvolle woorden op:

“Verlangen, wachten, hopen, Maria, Licht, aandacht, inkeer, krans, ster, tijd, terugkeren, nacht, kruispunt, zoeken, uitzien naar.”

Dat doen we elk op onze eigen manier: In teksten, muziek en ritueel zoals kaarsen aansteken. In de vieringen en thuis, in stilte of juist temidden van de hectiek voor kerst. In naar binnen keren en door in actie te komen.

In de donkerste tijd van het jaar verlangen we zo naar een teken van licht.
Omdat alles stukt in onszelf, angst en verdriet ons lamslaat.
Bij het zien van zoveel oplaaiend geweld in onze tijd.
Als onzekerheid en woede ons onrustig maken.

Het donker grijpt ons dan bij de keel, verscheurt onze ziel.
Waar zoek je houvast, als je überhaupt nog zoeken kunt?
Hoe houdt je dat uit?
Hoe kunnen wij helder zien in de donkere nacht?
Wat nemen we gewaar in onszelf en de wereld om ons heen?
Waar vinden we sporen van licht,
teken van een nieuwe morgen?

Op de vier adventszondagen lezen we uit de profeet Jesaja, wiens naam betekent ‘God redt.’ Jesaja vertolkt in vaak poëtische taal de stem van de Ene. Felbewogen, ongenadig klinkt waar de profeet niet over zwijgen kan. Het onrecht dat welig tiert, taal die waarachtigheid verhult en versluiert, de bron van alle Leven dichtgeslibd door onze ikkigheid.

Dwars daardoorheen wordt Jesaja een onderstroom gewaar. Hij getuigt van een hand die ons draagt, licht in de donkere nacht, vrede voor het verdeelde land en voor de scheuren in onze ziel. In Jesaja 9 spreekt hij van een “Kind ons geboren, zoon ons gegeven”. Dat kind draagt de belofte in zich van een ongedachte toekomst. Dit kind draagt klinkende namen: Wonderbare raadsman, sterke God, Eeuwige Vader, Vredesvorst. De betekenis en waarde van deze vier namen verkennen we op de vier adventszondagen.

Vanaf kerst lezen we uit het eerste hoofdstuk van de evangelist Johannes die op zijn manier helder ziet. Hij spreekt in poëtische taal over licht in het duister, woord dat

vlees geworden is. De klinkende namen krijgen handen en voeten in ons aardse bestaan.

Cycluslied

Bij deze cyclus hoort een cycluslied. Dat vind je onderaan deze beschrijving/
Het is geschreven op een bestaande melodie als stapellied: Het 1^e couplet bij de 1^e adventszondag, op de 2^e adventszondag couplet 1 en 2. De 3^e adventszondag couplet 1,2, en 3, en op de 4^e zondag couplet 1,2,3 en 4.
Couplet 5 wordt toegevoegd bij de vieringen met Kerst.

1 december; 1^e advent; m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Jorn den Hertog

Thema: Wonderbare Raadsman

Lezing: Jesaja 43,14-21

God laat zich in deze tekst uit de mond van Jesaja kennen als een bevrijdende God. De Ene is heilig, schepper en verlosser.

De beelden duikelen over elkaar heen die iets laten oplichten hoe God bevrijdt. Een weg in de zee, een pad door de woestijn, rivieren in dor land, water in de woestijn.

‘God gaat iets nieuws beginnen, het is al aan het ontkiemen, zie je het niet?’

Hoe lezen wij deze tekst aan het begin van deze advent?

Welk dor land, woestijn, zee ervaren wij in en om ons heen?

Wat zien wij ontkiemen? Is er een pad, rivier, weg of water in onze woestijn?

8 december; 2^e advent

Voorganger: Kees van der Zwaard

Thema: Sterke God

Lezing: Jesaja 6,1-13

Jesaja ziet God, zittend op een troon, omringd door hemelse wezens.

Hij wordt geroepen door de Ene die vraagt: ‘Wie zal ik zenden, wie zal in onze naam gaan?’ Als profeet stelt Jesaja zich beschikbaar om gezonden te worden naar het volk. ‘Hier ben ik, zend mij’. Jesaja ervaart God als een sterke God. De Ene is heilig: van een andere orde, volledig anders, niet van deze wereld, krachtig. God is heilig: komt dichtbij, raakt onze huid aan, zijn aanwezigheid verschroeit ons, keert ons binnenstebuiten, breekt ons af en bouwt ons op.

Hoe ervaren wij God als de Heilige buiten en in ons?

15 december; 3^e advent

Voorganger: Elise Woertman

Thema: Eeuwige Vader

Lezing: Jesaja 40,12-26

Een tekst vol retorische zinnen van Jesaja. Aan het begin van hoofdstuk 40 zegt God ons troost aan. ‘Troost, troost mijn volk’. Dit hoofdstuk laat ons zien wie God is, welke troost de Ene ons biedt. ‘Wie is als Hij?’

In hoofdstuk 9 wordt gesproken over 'Eeuwige Vader'. Een beeld dat vaak moeilijk te verteren is, als het foute gedrag of verkeerde voorbeeld van gewone vaders daarmee verbonden of zelfs gelegitimeerd wordt. In Jesaja 40 wordt de lof bezongen op de scheppende kracht van God als levensbron van alles wat is.

22 december; 4^e advent

Voorganger: Gerhard Scholte

Thema: Vredesvorst

Lezing: Jesaja 2,1-5

Wij snakken naar vrede. Onze ziel is verscheurd door het genadeloze geweld op zoveel plekken in de wereld, dat niet van wijken lijkt te weten. We hopen op vrede voor wat in onszelf verdeeld is en blijft knagen.

Jesaja droomt van vrede. Het ziet een visioen waarin het duister geweken is en wij wandelen in het licht van de Ene.

Hoe horen wij dit visioen? Hoe houden wij het perspectief open als alles duister is?

24 december Kerstnacht 22:30 uur; m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Kees van der Zwaard

Thema: Kind ons geboren

Lezing: Jesaja 9,1-6 en Lukas 2,1-7 (of 20)

In deze kerstnacht horen wij het kerstevangelie van Lukas.

En we lezen de profetie van Jesaja. In het donker zal een licht schijnen.

Ook in de diepste nacht kan er een glimp van de nieuwe morgen doordringen.

Een kind wordt ons geboren om een hele wereld. Wij zijn niet alleen.

25 december 1^e kerstdag; m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Elise Woertman

Thema: Licht

Lezing: Johannes 1,1-13

Op deze Kerstmorgen klinken de eerste woorden uit het evangelie volgens Johannes. Johannes heeft een helder visioen. In kleurrijke taal getuigt hij van dat wat wij niet in woorden kunnen vatten. Hoe het 'kind ons geboren, zoon ons gegeven' werkelijk wordt in een mens van vlees en bloed. Hoe wij daardoor het licht in ons dragen door de donkere nacht heen tot aan een nieuwe morgen. Om een hele wereld.

29 december;

Voorganger: Johanneke Bosman

Thema: Mens

Lezing: Johannes 1,14-18

Johannes is getuige van hoe de onzichtbare God zich beweegt in deze wereld, op deze aarde. Het woord is vlees geworden en wijst ons de weg.

Hoe zijn wij mensen? Hoe worden wij menselijk?

5 Januari

Voorganger: Mariecke van den Berg

Thema: In uw midden

Lezing: Johannes 1,19-26

Op deze zondag van Driekoningen lezen wij verder in het evangelie van Johannes. Johannes zelf is hier aan het woord. Mensen om hem heen vragen zich af wie hij toch is. Hij is niet Elia, geen Messias of profeet. Johannes verwijst als antwoord naar Jezus 'zonder dat u hem herkent, is hij al in uw midden'.

Hoe kijken wij om ons heen? Met wie identificeren wij ons? Hoe herkennen wij de Geest van licht en adem in deze wereld?

Cycluslied 'wij zwerven door de lange nacht'

Oecumenische Janskerkgemeente

Advent/kerst 2024

Tekst: Elise Woertman

Melodie: O heiland open wijd de poort/Scheur toch de wolken weg

1^e advent

Wij zwerven door de lange nacht
Zo moe en leeg en zonder kracht
O 'wonderbare raadsman' wees
voor ons een weg in alle vrees

2^e advent

Jij komt met kracht Jij speelt met vuur
Breek zo genadig door mijn muur
Jij 'Sterke God' wees ons nabij
Doe ons herrijzen, wacht op mij

3^e advent

Wie is als Jij, vol levenslust?
Kolkend en stromend zonder rust?
'Eeuwige vader, levensbron'
Houd vast wat ooit Jouw hand begon.

4^e advent

Geweld is in en om ons heen
hard tegen hard, we staan alleen
'Koning van vrede' kom en red
Op Jou is onze hoop gezet

Kerst

'Kind ons geboren' in de nacht
zo lang gehoopt, zo vol verwacht
'Zoon ons gegeven' als Jouw woord
Jouw licht in mensen ongehoord